



T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/78057 GK 103

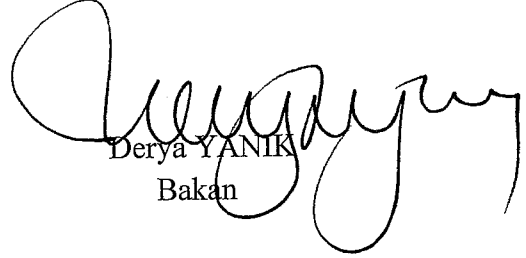
Sayı : 72079556-610-177
Konu : Soru Önergesi (7/78057)

30/03/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.02.2023 tarihli ve 1168230 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Van Milletvekili Sayın Muazzez ORHAN IŞIK tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/78057 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.


Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni (3 sayfa)

Van Milletvekili Sayın **Muazzez ORHAN IŞIK**'a Ait 7/78057 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un yayımlanmasının hemen ardından Bakanlığımız taşra ve merkez teşkilatında muhtelif illerde işaret dili tercümanı istihdam edilmiştir. Bu kapsamda;

- Bakanlığımız bünyesinde istihdam edilen merkezde 4, taşrada 53 ilde 71 kişi olmak üzere ülke genelinde toplam 75 Türk İşaret Dili Tercümanımız bulunmaktadır. Söz konusu personelimiz Bakanlığımıza ve diğer kamu kurum ve kuruluşlara gelen talepler doğrultusunda sağır vatandaşların iletişim ihtiyaçlarına çeviri yaparak destek vermekte, ayrıca Bakanlığımız tarafından ve/veya kamu kurum, kuruluşları ve STK'lar tarafından düzenlenen toplantı, seminer vb. etkinliklerde işaret dili çevirilerini yapmaktadır.
- İşitme engelli vatandaşlarımızın eğitim, sosyal hayata katılım, çalışma hayatı, çevre ile etkileşim, yasal hakları öğrenme ve bunları kullanma, kamu hizmetlerinden yararlanma vb. süreçlerde iletişime, hizmete ve bilgiye erişim sorunlarının çözüme kavuşması için 7 gün 24 saat görüntülü hizmet veren AİLEM Engelsiz İletişim merkezimiz hizmete açılmıştır. Söz konusu çağrı merkezinde istihdam edilen 10 Türk İşaret Dili tercümanı ile her an ve durumda sağır vatandaşlarımıza çeviri hizmeti verilmektedir. İşitme engelli bireyler merkezimize <https://ailemtid.aile.gov.tr> adresi üzerinden erişebilmektedirler. Diğer yandan, merkeze erişimi daha hızlı ve etkin kılabilmek amacı ile hazırlanan AİLEM mobil uygulaması ile de vatandaşlarımız tek tuşla tercümanlarımıza erişebilmektedir.
- Alo 183 Hattına işaret dili bilen personel görevlendirilerek, işitme ve konuşma engelli vatandaşlarımızla, 3G uyumlu telefonlar ile hafta içi 08:00-24:00 saatleri arasında, Cumartesi-Pazar günleri ise 08:00-17:00 saatleri arasında 0 549 381 0 183 nolu hat üzerinden görüntülü görüşme yapılabilmektedir.
- Alo 144 hattına işaret dili bilen personel görevlendirilerek, işitme ve konuşma engelli vatandaşlarımızla, 3G uyumlu telefonlar ile hafta içi 08:00-21:00 saatleri arasında 0 549 441 21 44 nolu hat üzerinden 2022 maaşları, gıda yardımları, nakdi yardımlar, kömür yardımları, şartlı eğitim ve şartlı sağlık yardımları, eşi vefat edenlere yapılan yardımlar ve diğer yardımlar hakkında görüntülü görüşme ile bilgi verilmektedir.

Yukarıda anılan hizmetlerin tamamı işitme engelli vatandaşlarımıza ücretsiz olarak sunulmaktadır. Sağlık Bakanlığı işitme engelli vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine erişimi noktasında hızlı çözümler üretebilmek amacıyla Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi (ESİM)'ni hizmete açmıştır. Söz konusu merkezde 10 Türk İşaret Dili tercümanı, 7 gün 24 saat çeviri hizmeti vermektedir. Bunun yanı sıra;

- 112 Acil Çağrı Merkezinde 16 Türk İşaret Dili tercümanı istihdam edilmiştir. İşitme kayıplı bireyler acil durumlarda 7/24 Türk İşaret Dili Tercümanlarından görüntülü destek alabilmektedir.
- e-Devlet internet sayfası üzerinden Çağrı Merkezi'ndeki Türk İşaret Dili Tercümanlarına canlı bağlantı yapılarak e-Devlet Kapısı ile ilgili tüm sorulara görüntülü olarak destek alınabilmektedir.

- THY sitesi üzerinde geliştirilen görüntülü çağrı merkezi sistemi ile işitme kayıplı yolcuların, bilet alım, bilet değişikliği, tarife hakkında bilgiler, uçuş hakkında hizmet alabilmeleri sağlanmaktadır.
- Engelsiz e-PTT hizmeti ile işitme engelli kullanıcıların, birçok ürünün tanıtımını Türk İşaret Dili ile izlemesi sağlanmıştır.
- Ankara Yenimahalle Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Belediyesi vb. belediyelerde Türk İşaret Dili tercümanları istihdam edilmiştir.
- Diyanet İşleri Başkanlığında istihdam edilen Türk İşaret Dili tercümanları ile işitme kayıplı bireylerin dini bilgiler ile dini hizmetlere engelsiz erişimi sağlanmaktadır.
- TRT kanallarında ve özel TV kanallarında istihdam edilen Türk İşaret Dili tercümanları ile akşam haberleri engelsiz olarak sunulmaktadır.
- Anadolu Ajansı 2 Türk İşaret Dili tercümanı istihdam ederek, haberlerini engelsiz olarak sunmaktadır.

28 ilimizde işaret dili tercümanı bulunmamaktadır. Bu kapsamda illerde ihtiyaç olması durumunda hem Bakanlığımıza bağlı hizmet vermekte olan AİLEM Engelsiz İletişim Merkezi aracılığı ile hem de ihtiyaç duyan ile en yakın tercüman bulunan başka bir ilden görevlendirmeler yapılarak hizmetlere erişimi sağlanmaktadır.

Uluslararası dil düzeyi standartları, Avrupa Komisyonu Modern Diller Araştırma Merkezi (ECML) tarafından hazırlanan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme (D-OBM) metninde açıkça sunulmakta olup, ülkemizde gerçekleştirilen YDS, YÖKDİL gibi birçok dil sınavı da bu dil düzeylerini takip etmektedir. Avrupa Konseyi tarafından 2001 yılında belirlenen bu ölçütler, 2015 yılında işaret dillerini de kapsayacak şekilde geliştirilmiş ve 2020’de basılı yayın haline getirilerek işaret dillerinin “dil kazanımlarını” da içeren bir uluslararası standart haline gelmiştir.

Ülkemizde özel kursların yanında MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü koordinesinde halk eğitim merkezlerinde 2011 yılından itibaren işaret dili kursları düzenlenmektedir. Diğer yandan İşaret dili tercümanlığı, profesyonel bir meslek olup kısa süreli kurs programları ile elde edilebilecek meslek statüsünde değildir. Tercümanlık eğitimi alacak adayların, bu eğitime başlamadan önce sahip olması gereken dil ve kültür bilgisi, verilecek eğitimin kalitesi açısından en önemli ve belirleyici konulardan birisidir. Gerek ülkemizde gerekse uluslararası mecrada, tercümanlık/çevirmenlik eğitimine kabul edilmek için, adayların iki dilde de “anadil” ya da “anadile yakın” seviyede dili bilmesi ön koşul olarak uygulanmaktadır. “Anadile yakın” bir dil seviyesi edinmek için kişilerin hem dil ile ilgili eğitim almaları hem de söz konusu dillerin yaşam ve kültür alanlarında nitelikli zaman geçirmiş olmaları gereklidir.

Bakanlığımız, sağır toplumunun en önemli ihtiyacı olan Türk İşaret Dili tercümanlarının kriterlerinin belirlenmesi ve yetkin tercümanların işe alımı amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Bu noktada, Türk İşaret Dili ve tercümanlığına yönelik mevcut bir lisans programı bulunmadığı için, TİDBO onayı ile Bakanlığımızın muhtelif illerinde Türk İşaret Dili tercümanları istihdam edilmiştir.

Diğer yandan, 2019 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı olarak açılan İşaret Dili ve Sağır Çalışmaları Anabilim Dalı, alanda hizmet vermek üzere yetkin meslek elemanlarının yetiştirilmesi kapsamında önemli bir adım olmuştur. Bakanlık olarak

üniversite ile hem ilgili bölümün geliştirilmesi hem de mevcut işaret dili tercümanlarının eğitimlerinin sağlanması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Ulusal Engelli Veri Sisteminde kayıtlı ve hayatta olan engelli sayılarına ilişkin bilgiler, “Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni” Bakanlığımız internet sayfasında; engellilere ilişkin veriler ise Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) internet sayfasında yayımlanmaktadır.